

კოდექს ალიმენტარიუსი (Codex Alimentarius)

სურსათის უვნებლობის საერთაშორისო სტანდარტები

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

World Health
Organization

LAND O'LAKES

VENTURE37

E-mail: codex@fao.org – www.codexalimentarius.org

ცხოველის კვების კარგი პრაქტიკის კოდექსი
CAC/RCP 54-2004

Published by arrangement with
the Food and Agriculture Organization of the United Nations
by
Land O'Lakes – Venture37 with funding provided by the United States Department of Agriculture
(USDA)

წინამდებარე ნაშრომი თავდაპირველად გამოქვეყნდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (UN FAO) მიერ ინგლისურად, როგორც “[CODE OF PRACTICE ON GOOD ANIMAL FEEDING]”. ქართული თარგმანის ორგანიზება უზრუნველყო Land O'Lakes – Venture 37-მა შეერთებული შტატების სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის (USDA) დაფინანსებით. შეუსაბამოების შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება ორიგინალს.

გამოყენებული აღნიშვნები და ამ საინფორმაციო პროდუქტში წარმოდგენილი მასალა არ ნიშნავს რაიმე აზრის გამოხატვას გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) მხრიდან რომელიმე ქვეყნის, ტერიტორიის, ქალაქის ან ოლქის იურიდიულ ან განვითარების სტატუსთან დაკავშირებით, ან მის ხელისუფლებასთან დაკავშირებით, ან მისი საზღვრების დელიმიტაციასთან დაკავშირებით. კონკრეტული კომპანიების ან მწარმოებლების პროდუქტების ხსენება, მიუხედავად იმისა, დაპატენტებულია თუ არა, ან მსგავსი ხასიათის სხვა პროდუქტები, რომლებიც არ არის ნახსენები, არ ნიშნავს, რომ ისინი დამტკიცებული ან რეკომენდებულია FAO-ს მიერ. წინამდებარე საინფორმაციო პროდუქტში გამოთქმული შეხედულებები ეკუთვნის ავტორ(ებ)ს და არ ასახავს FAO-ს შეხედულებებს ან პოლიტიკას.

© Land O'Lakes – Venture 37, 2021 (ქართული თარგმანი)

© FAO, [2004], განახლდა [2008] (ინგლისური ვერსია)

ცხოველის კვების კარგი პრაქტიკის კოდექსი

CAC/RCP 54-2004

ნაწილი 1. შესავალი

1. წინამდებარე კოდექსის მიზანია სასურსათო დანიშნულების ცხოველებისათვის ცხოველის საკვების უვნებლობის სისტემის ჩამოყალიბება, რომელიც მოიცავს მთლიან სასურსათო ჯაჭვს, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და გარემოს შესაბამისი ასპექტების გათვალისწინებით, მომხმარებელთა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული რისკების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. აღნიშნული კოდექსი გამოიყენება კოდექს ალიმენტარიუსის (Codex Alimentarius) კომისიის¹ მიერ უკვე შემუშავებულ სურსათის ჰიგიენის პრაქტიკასთან ერთად, ცხოველის კვების სპეციფიკური ასპექტების გათვალისწინებით.

ნაწილი 2. მიზანი და გამოყენების სფერო

2. წინამდებარე კოდექსის მიზანია, ხელი შეუწყოს ადამიანის მოხმარებისთვის განკუთვნილი სურსათის უვნებლობის უზრუნველყოფას ცხოველის კვების კარგი პრაქტიკის დაცვის გზით ფერმის დონეზე და წარმოების კარგი პრაქტიკის (GMP) განხორციელებით სასურსათო დანიშნულების ცხოველების საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების შესყიდვის, ჰენდლინგის, შენახვის, გადამუშავებისა და დისტრიბუციის ეტაპებზე.
3. წინამდებარე კოდექსი ვრცელდება ყველა იმ მასალის წარმოებასა და გამოყენებაზე, რომელიც გამიზნულია ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტებისათვის ყველა ეტაპზე, მიუხედავად იმისა, ისინი წარმოებულია ინდუსტრიულად თუ ფერმაში. ის, ასევე, მოიცავს ცხოველთა სამოვარზე ძოვებას ან თავისუფალი გადაადგილების ტიპის კვებას, საკვები მცენარეული კულტურის წარმოებასა და აკვაკულტურას.
4. კოდექსი არ მოიცავს ცხოველთა კეთილდღეობის ასპექტებს, გარდა სურსათის უვნებლობასთან დაკავშირებული ცხოველთა ჯანმრთელობის საკითხებისა. გათვალისწინებული უნდა იყოს გარემოს დამაბინძურებლები, თუ ცხოველის საკვებში ან საკვებ ინგრედიენტებში ამგვარი ნივთიერებების შემცველობის დონემ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას მომხმარებლის ჯანმრთელობას ცხოველური წარმოშობის სურსათის მოხმარების გზით.
5. მაშინ როდესაც აღიარებულია, რომ მთლიანობაში, ცხოველის საკვების უვნებლობის

¹ რეკომენდებული საერთაშორისო პრაქტიკის კოდექსის - სურსათის ჰიგიენის ზოგადი პრინციპები (CAC/RCP 1-1969)

სისტემა უნდა ვრცელდებოდეს ცხოველთა ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვის საკითხებზე, ასევე დამატებით, მომხმარებელთა ჯანმრთელობაზე, წინამდებარე პრაქტიკის კოდექსი, ასრულებს რა მომხმარებლის დაცვის მანდატს, ეხება მხოლოდ სურსათის უვნებლობას. მიუხედავად ამისა, მაქსიმალური მცდელობა იქნა ჩადებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ წინამდებარე პრაქტიკის კოდექსში მოცემულმა რეკომენდაციებმა და პრაქტიკებმა არ მოახდინოს საზიანო ზეგავლენა ცხოველთა ზოგად ჯანმრთელობასა და ცხოველთა კვების გარემოსდაცვით ასპექტებზე.

ნაწილი 3. ტერმინთა განმარტება

6. წინამდებარე დოკუმენტის მიზნებისათვის გამოყენებულია შემდეგი განმარტებები:

ცხოველის საკვები (საკვები პროდუქტი): ნებისმიერი ერთი ან რამდენიმე გადამუშავებული, ნახევრად გადამუშავებული ან ნედლი მასალა, რომელიც გამოიზიანდა უშუალოდ სასურსათო დანიშნულების ცხოველის კვებისათვის.

ცხოველის საკვები ინგრედიენტი: ცხოველის საკვების შემადგენლობაში არსებული ნებისმიერი კომბინაციის ან ნარევის კომპონენტი ან ნაწილი, საკვები დანამატების ჩათვლით, მიუხედავად იმისა, აქვს თუ არა მას კვებითი ღირებულება ცხოველის საკვებ რაციონში. ინგრედიენტები წარმოადგენს მცენარეულ, ცხოველურ ან აკვაკულტურის წარმოშობის, ასევე, სხვა ორგანულ ან არაორგანულ ნივთიერებებს.

ცხოველის საკვები დანამატი: ნებისმიერი გამოიზიანდა დამატებული ინგრედიენტი, რომელიც, ჩვეულებრივ, არ გამოიყენება ცხოველის საკვებად, მიუხედავად იმისა, აქვს თუ არა მას კვებითი ღირებულება და რომელიც გავლენას ახდენს ცხოველის საკვების ან ცხოველური პროდუქტების მახასიათებლებზე.

ცხოველის სამკურნალო საკვები: ცხოველის ნებისმიერი საკვები, რომელიც შეიცავს კოდექს ალიმენტარიუსის კომისიის პროცედურების სახელმძღვანელოს შესაბამისად განსაზღვრულ ვეტერინარულ პრეპარატებს.

არასასურველი ნივთიერებები: ცხოველის საკვებში/საკვებზე, საკვებ ინგრედიენტებში/ინგრედიენტებზე არსებული დამაბინძურებლები და სხვა ნივთიერებები, რომლებიც მომხმარებელთა ჯანმრთელობისთვის წარმოადგენს რისკს, მათ შორის ცხოველის ჯანმრთელობიდან გამომდინარე სურსათის უვნებლობასთან დაკავშირებული საკითხები.

2 მიკროორგანიზმები, ფერმენტები, მჟავიანობის მარეგულირებლები, კვალი ელემენტები, ვიტამინები და სხვა პროდუქტები შეესაბამება აღნიშნულ განსაზღვრებას გამოყენების მიზნისა და მიღების გზის შესაბამისად. მიღებულია 2004 წელს. ცვლილება შეტანილია 2008 წელს.

ნაწილი 4. ზოგადი პრინციპები და მოთხოვნები

7. ცხოველის საკვები და საკვები ინგრედიენტები მიღებული და შენახული უნდა იყოს სტაბილურ პირობებში, რათა ცხოველის საკვები და საკვები ინგრედიენტები დაცული იყოს მავნებლების, ქიმიური, ფიზიკური, მიკრობიოლოგიური დამაბინძურებლების ან სხვა არასასურველი ნივთიერებებით დაბინძურებისგან წარმოების, ჰენდლინგის, შენახვისა და ტრანსპორტირებისას. ცხოველის საკვები უნდა იყოს კარგ მდგომარეობაში და შეესაბამებოდეს ზოგადად აღიარებულ ხარისხის სტანდარტებს. საჭიროების შემთხვევაში სოფლის მეურნეობის კარგი პრაქტიკა, წარმოების კარგი პრაქტიკა (GMP) და სადაც გამოიყენება, საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილების (HACCP) პრინციპები³ დაცული უნდა იქნას იმ საფრთხეების კონტროლისათვის, რომლებიც შეიძლება მოხვდეს სურსათში. გათვალისწინებული უნდა იყოს გარემოდან დაბინძურების პოტენციური წყაროები.
8. მხარეები, რომლებიც აწარმოებენ სასურსათო დანიშნულების ცხოველის საკვებს ან საკვებ ინგრედიენტებს, რომლებიც გამოზრდიან სასურსათო დანიშნულების ცხოველებს და რომლებიც აწარმოებენ ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებს, საჭიროებენ თანამშრომლობას პოტენციური საფრთხეებისა და ამ საფრთხეების მომხმარებლის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული რისკის დონის იდენტიფიცირებისთვის. ასეთი თანამშრომლობა შესაძლებელს გახდის სათანადო რისკის მართვის ღონისძიებებისა და ცხოველის უვნებელი კვების პრაქტიკის დანერგვას და შენარჩუნებას.

4.1 ცხოველის საკვები ინგრედიენტები

9. ცხოველის საკვები ინგრედიენტების მიღება უნდა მოხდეს უვნებელი წყაროებიდან და ექვემდებარებოდეს რისკის ანალიზს, თუ ეს ინგრედიენტები მიღებულია სურსათის უვნებლობის თვალსაზრისით შეუმოწმებელი პროცესების ან ტექნოლოგიების მეშვეობით. გამოყენებული პროცედურა უნდა შეესაბამებოდეს რისკის ანალიზის სამუშაო პრინციპებს კოდექს ალიმენტარიუსის ფარგლებში მოსაყენებლად⁴. ცხოველის საკვები დანამატების მწარმოებელმა, მკაფიო ინფორმაცია უნდა მიაწოდოს მომხმარებელს, რათა შესაძლებელი გახდეს მათი სათანადო და უვნებელი გამოყენება. ცხოველის საკვები ინგრედიენტების მონიტორინგი უნდა მოიცავდეს ინსპექტირებას, ნიმუშების აღებას და არასასურველი ნივთიერებების შემცველობაზე გამოკვლევას, რისკზე დაფუძნებული პროტოკოლების გამოყენებით. ცხოველის საკვები ინგრედიენტები უნდა შეესაბამებოდეს პათოგენების, მიკოტოქსინების, პესტიციდებისა და არასასურველი ნივთიერებების (რომლებმაც შესაძლოა გაზარდოს მომხმარებლის ჯანმრთელობის საფრთხეები) მისაღებ დონეებს და ასეთის არსებობის შემთხვევაში კანონმდებლობით დადგენილ სტანდარტებს.

³ რეკომენდებული საერთაშორისო პრაქტიკის კოდექსის- სურსათის ჰიგიენის ზოგადი პრინციპების (CAC/RCP 1-1969). დანართის შესაბამისად განსაზღვრული საფრთხის ანალიზისა და კრიტიკული საკონტროლო წერტილები.

⁴ კოდექს ალიმენტარიუსის კომისიის პროცედურული სახელმძღვანელო.

4.2 ეტიკეტირება

10. ეტიკეტი უნდა იყოს გასაგები და ინფორმატიული მომხმარებლის მიერ ცხოველის საკვების ან საკვები ინგრედიენტების ჰენდლინგის, შენახვისა და გამოყენების თვალსაზრისით. ეტიკეტირება უნდა შეესაბამებოდეს კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს და აღწერდეს ცხოველის საკვებს და გამოყენების ინსტრუქციებს. ეტიკეტირება ან, საჭიროების შემთხვევაში, თანდართული დოკუმენტები უნდა მოიცავდეს:

- ინფორმაციას ცხოველების იმ სახეობის ან კატეგორიის შესახებ, რომლისთვისაც განკუთვნილია ცხოველის საკვები;
- დანიშნულებას, რომლისთვისაც გამიზნულია ცხოველის საკვები;
- ცხოველის საკვები ინგრედიენტების სიას, შესაბამისი მითითებებით ცხოველის საკვებ დანამატებზე, პროპორციების კლებადობის მიხედვით;
- მწარმოებლის ან რეგისტრაციის მამიებლის საკონტაქტო ინფორმაციას;
- რეგისტრაციის ნომერს, არსებობის შემთხვევაში;
- გამოყენებასთან დაკავშირებულ მითითებებს და გაფრთხილებებს;
- სერიის ნომერს;
- წარმოების თარიღს; და
- “გამოიყენება -მდე” ან ვარგისიანობის ვადას.

11. წინამდებარე ქვეთავი არ ეხება თანამედროვე ბიოტექნოლოგიით მიღებული ცხოველის საკვებს ან საკვებ ინგრედიენტებს⁵.

4.3 ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების მიკვლევადობა და ჩანაწერების წარმოება

12. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების, ასევე ცხოველის საკვები დანამატების მიკვლევადობა იწარმოება სათანადო ჩანაწერების წარმოებით, რათა მოხდეს პროდუქტის დროული და ეფექტური გამოთხოვა, ან ბაზრიდან ამოღება მომხმარებლების ჯანმრთელობაზე დადასტურებული, ან სავარაუდო უარყოფითი ზემოქმედების გამოვლენის შემთხვევაში. ჩანაწერები ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოების, დისტრიბუციისა და გამოყენების შესახებ შენახული და ადვილად ხელმისაწვდომი უნდა იყოს, რათა ხელი შეეწყოს ცხოველის საკვების ან საკვები ინგრედიენტების სწრაფ მიკვლევას ბოლოს დაფიქსირებულ წყაროში (ნაბიჯი უკან) და მათი შემდგომი მიმღებების (ნაბიჯი წინ) წინასწარ განსასაზღვრად მომხმარებლის ჯანმრთელობაზე დადასტურებული ან სავარაუდო გვერდითი ეფექტების გამოვლენის შემთხვევაში⁶.

⁵ საჭიროებს თუ არა და როგორ განვახორციელოთ თანამედროვე ბიოტექნოლოგიით მიღებული ცხოველის საკვების ან საკვები ინგრედიენტების ეტიკეტირება, დამოკიდებულია ცხოველის საკვების ეტიკეტირებასთან დაკავშირებულ ინოვაციებზე, რომელიც განიხილება სურსათის ეტიკეტირებაზე პასუხისმგებელი კოდექსის კომისიის მიერ.

⁶ პროდუქტის მიკვლევადობისათვის დეტალური ზომების შემუშავება უნდა ითვალისწინებდეს პროდუქტის მიკვლევადობის პრინციპებს, როგორც სურსათის ინსპექტირებისა და

4.3.1 სპეციფიკური პირობები გადაუდებელი სიტუაციებისთვის

13. ოპერატორმა უმოკლეს ვადაში უნდა შეატყობინოს ქვეყნის კომპეტენტურ უწყებას, თუ მიიჩნევს, რომ ცხოველის საკვები ან საკვები ინგრედიენტები არ აკმაყოფილებს ცხოველის საკვების უვნებლობის წინამდებარე კოდექსში წარმოდგენილ მოთხოვნებს. ინფორმაცია უნდა იყოს მაქსიმალურად დეტალური და სულ მცირე, უნდა მოიცავდეს პრობლემის ბუნების, ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების აღწერას, ცხოველის სამიზნე სახეობას, სერიის ნომერს, მწარმოებლის დასახელებას და წარმოშობის ადგილს. კომპეტენტურმა უწყებამ და ბიზნესოპერატორმა დაუყოვნებლივ უნდა მიიღონ ეფექტური ზომები, რათა დარწმუნდნენ, რომ ცხოველის საკვები ან საკვები ინგრედიენტები არ უქმნის რაიმე საფრთხეს მომხმარებლის ჯანმრთელობას.
14. როგორც კი მოსალოდნელი გახდება იმ კონკრეტული ცხოველის საკვების ან საკვები ინგრედიენტის საერთაშორისო ბაზარზე გატანა და შესაძლოა საფრთხე შეექმნას მომხმარებლების ჯანმრთელობას, ამის შესახებ ექსპორტიორი ქვეყნის კომპეტენტურმა უწყებამ დაუყოვნებლივ უნდა შეატყობინოს, სულ მცირე, შესაბამისი იმპორტიორი ქვეყნის კომპეტენტურ უწყებას. შეტყობინება უნდა იყოს მაქსიმალურად დეტალური და სულ მცირე, მოიცავდეს წინა პუნქტში მითითებულ ინფორმაციას.

4.4 ინსპექტირებისა და კონტროლის პროცედურები

15. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების მწარმოებლებმა და ინდუსტრიის სხვა შესაბამისმა წარმომადგენლებმა პრაქტიკაში უნდა დანერგონ თვითრეგულაცია/თვითშემოწმება, რათა უზრუნველყონ წარმოების, შენახვისა და ტრანსპორტირების მოთხოვნილ სტანდარტებთან შესაბამისობა. ასევე, საჭირო იქნება რისკზე დაფუძნებული სახელმწიფო მარეგულირებელი პროგრამების დანერგვა, რათა შემოწმდეს, ხორციელდება თუ არა ცხოველის საკვებისა და საკვების ინგრედიენტების წარმოება, დისტრიბუცია და გამოყენება ისე, რომ ცხოველური წარმოშობის სურსათი იყოს უვნებელი და შესაბამისი ადამიანის მიერ მოხმარებისთვის. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების მოთხოვნებთან შესაბამისობის ვერიფიკაციისთვის გამოყენებულ უნდა იქნას ინსპექტირება და კონტროლის პროცედურები მომხმარებლების სურსათისმიერი საფრთხეებისგან დასაცავად⁷. ინსპექტირების სისტემა უნდა შეიქმნას და ფუნქციონირებდეს რისკის ობიექტურ შეფასებაზე დაყრდნობით, გარემოების შესაბამისად⁸. სურვილის შემთხვევაში, რისკის შეფასების გამოყენებული მეთოდოლოგია უნდა შეესაბამებოდეს საერთაშორისოდ აღიარებულ მიდგომებს. რისკის შეფასება უნდა ეფუძნებოდეს არსებულ სამეცნიერო მტკიცებულებებს.
16. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების მონიტორინგი ინდუსტრიისა თუ

სერთიფიცირების სისტემის ინსტრუმენტს (CAC-GL 60-2006).

⁷ სურსათის იმპორტისა და ექსპორტის ინსპექტირებისა და სერთიფიცირების პრინციპები (CAC/GL 20-1995).

⁸ სურსათის იმპორტისა და ექსპორტის ინსპექტირებისა და სერთიფიცირების სისტემების შექმნის, ფუნქციონირების, შეფასებისა და აკრედიტაციის გაიდლაინები (CAC/GL 26-1997).

ინსპექტირების განმახორციელებელი სახელმწიფო ორგანოს მხრიდან უნდა მოიცავდეს ინსპექტირებას, ნიმუშების აღებას და გამოკვლევას არასასურველი ნივთიერებების მიუღებელი დონის გამოვლენისთვის.

4.5 ცხოველის საკვებთან დაკავშირებული ჯანმრთელობის საფრთხეები

17. ცხოველის ყველა საკვები ან საკვები ინგრედიენტი უნდა აკმაყოფილებდეს უვნებლობის მინიმალურ სტანდარტებს. არსებითია, რომ არასასურველი ნივთიერებების შემცველობა საკმარისად დაბალი იყოს ცხოველის საკვებსა და საკვებ ინგრედიენტებში, რომ მათი კონცენტრაცია ადამიანის მიერ მოხმარებისთვის განკუთვნილ სურსათში მუდმივად იყოს სახიფათო ნიშნულზე ქვემოთ. გამოყენებული უნდა იყოს ცხოველის საკვებისთვის დადგენილი ნარჩენების მაქსიმალური ზღვრებისა (Maximum Residue Limits) და გარე ნარჩენების მაქსიმალური შემცველობის (Codex Extraneous Maximum Residue Levels) კოდექსები. მაგალითად, სურსათისთვის კოდექს ალიმენტარიუსის კომისიის მიერ დადგენილი ნარჩენების მაქსიმალური ზღვრები, შესაძლოა იყოს მნიშვნელოვანი ცხოველის საკვების უვნებლობის მინიმალური სტანდარტების განსასაზღვრად.

4.5.1 ცხოველის სამკურნალო საკვებში გამოყენებული საკვები დანამატები და ვეტერინარული პრეპარატები

18. ცხოველის სამკურნალო საკვებში გამოყენებული საკვები დანამატები და ვეტერინარული პრეპარატები უნდა შეფასდეს უვნებლობაზე და გამოყენებულ იქნას კომპეტენტური უწყების მიერ წინასწარ დამტკიცებული ინსტრუქციით განსაზღვრულ პირობებში.
19. ვეტერინარული პრეპარატები, რომლებიც გამოიყენება ცხოველის სამკურნალო საკვებში, უნდა შეესაბამებოდეს ვეტერინარული პრეპარატების გამოყენების კონტროლისთვის რეკომენდებულ საერთაშორისო კოდექსს (Codex Recommended International Code of Practice for the Control of the Use of Veterinary Drugs)⁹.
20. ცხოველის სამკურნალო საკვებში გამოყენებულ საკვებ დანამატებსა და ვეტერინარულ პრეპარატებს შორის შესაძლოა დადგინდეს ზღვარი მათი არასწორი გამოყენების თავიდან ასაცილებლად.
21. ცხოველის საკვები დანამატები მიიღება, ექვემდებარება ჰენდლინგს და შენახვას ისე, რომ შენარჩუნდეს მათი მთლიანობა და მინიმუმამდე შემცირდეს არასწორი გამოყენება ან სახიფათო დაბინძურება. მათი შემცველი ცხოველის საკვები გამოყენებული უნდა იქნას გამოყენების მკაფიოდ განსაზღვრულ ინსტრუქციებთან მკაცრი შესაბამისობით.
22. საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის უვნებლობის შეფასების გარეშე დაუშვებელია ანტიბიოტიკების გამოყენება ცხოველის საკვებში ზრდის სტიმულატორებად¹⁰.

⁹ CAC/RCP 38-993.

¹⁰ WHO გლობალური პრინციპები ანტიმიკრობულ რეზისტენტობასთან საბრძოლველად სასურსათო დანიშნულების ცხოველებში, ივნისი, 2000 წელი, ჟენევა, შვეიცარია.

4.5.2 ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტები

23. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოება, ბაზარზე განთავსება, შენახვა და გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი უვნებელი და შესაბამისია და მიზნობრივი გამოყენებისას არ წარმოადგენს რაიმე თვალსაზრისით მიუღებელ რისკს მომხმარებლის ჯანმრთელობისათვის. კერძოდ, არასასურველი ნივთიერებების მიუღებელი დონით დაბინძურებული ცხოველის საკვები და საკვები ინგრედიენტები, მკაფიოდ უნდა იდენტიფიცირდეს, როგორც არაშესაბამისი ცხოველის კვებისათვის და არ უნდა მოხდეს მისი ბაზარზე განთავსება ან გამოყენება.
24. ცხოველის საკვები და საკვები ინგრედიენტები არ უნდა იქნას წარმოდგენილი ან ბაზარზე განთავსებული ისე, რომ შეცდომაში შეიყვანოს მომხმარებელი.

4.5.3 არასასურველი ნივთიერებები

25. ცხოველის საკვებში ან საკვებ ინგრედიენტებში ისეთი არასასურველი ნივთიერებების არსებობა, როგორც არის ინდუსტრიული და გარემოს დამაბინძურებლები, პესტიციდები, რადიონუკლიდები, მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, პათოგენური აგენტები და ტოქსინები, მაგ., მიკოტოქსინები, უნდა იყოს იდენტიფიცირებული, გაკონტროლებული და მინიმუმამდე დაყვანილი. ცხოველური პროდუქტები, რომლებიც შესაძლოა იყოს მსხვილფეხა საქონლის ღრუბლისებრი ენცეფალოპათიის (BSE)¹¹ აგენტის წყარო, არ უნდა იქნას გამოყენებული უშუალოდ მსხვილფეხა საქონლის საკვებად ან მცოხნავებისთვის განკუთვნილი საკვების წარმოებისთვის. არასასურველი ნივთიერებების მიუღებელი დონის შესამცირებლად გამოყენებული კონტროლის ზომები უნდა შეფასდეს მათი სურსათის უვნებლობაზე ზეგავლენის თვალსაზრისით.
26. მომხმარებლის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებით უნდა შეფასდეს თითოეული არასასურველი ნივთიერების რისკი და ამგვარმა შეფასებამ შესაძლოა განაპირობოს ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტებისთვის მაქსიმალური ზღვრების დადგენა ან ზოგიერთი მასალის აკრძალვა ცხოველთა კვებაში.

ნაწილი 5. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოება, გადამუშავება, შენახვა, ტრანსპორტირება და დისტრიბუცია

27. ცხოველის უვნებელი და შესაბამისი საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოება, გადამუშავება, შენახვა, ტრანსპორტირება და დისტრიბუცია ცხოველთა კვების ჯაჭვში ჩართული ყველა მონაწილის პასუხისმგებლობაა, მ.შ. ფერმერების, ცხოველის საკვები ინგრედიენტების მწარმოებლების, ცხოველის კომბინირებული საკვების მწარმოებლის, გადამზიდავების და ა.შ. ცხოველთა კვების ჯაჭვის თითოეული მონაწილე

¹¹ WHO/FAO/OIE ერთობლივი ტექნიკური კონსულტაცია BSE-ს შესახებ: საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა, ცხოველთა ჯანმრთელობა და ვაჭრობა, OIE-ს სათავო ოფისი, პარიზი, 2001 წლის 11–14 ივნისი.

პასუხისმგებელია ყველა იმ აქტივობაზე, რომელიც მათი უშუალო კონტროლის ქვეშაა, მათ შორის კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობაზე.

28. ცხოველის საკვები და საკვები ინგრედიენტები არ უნდა იქნას წარმოებული, გადამუშავებული, შენახული, ტრანსპორტირებული ან განაწილებული ისეთ ობიექტებში ან ისეთი დანადგარების მეშვეობით, სადაც შეუსაბამო ოპერირებამ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მათ უვნებლობაზე და გამოიწვიოს უარყოფითი ზეგავლენა მომხმარებლის ჯანმრთელობაზე. ზოგადი პრინციპების გამოყენებისას აკვაკულტურის უნიკალური მახასიათებლებიდან გამომდინარე, გათვალისწინებული უნდა იყოს წყლისა და ხმელეთის ბინადარ ცხოველების წარმოებას შორის არსებული სხვაობა.
29. საჭიროების შემთხვევაში, ოპერატორმა უნდა დაიცვას წარმოების კარგი პრაქტიკის (GMP) და სადაც გამოიყენება HACCP პრინციპები, რათა გააკონტროლოს საფრთხეები, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს სურსათის უვნებლობაზე. მიზანი ცხოველის საკვების უვნებლობის უზრუნველყოფაა, კერძოდ, შესაძლებლობისამებრ, ცხოველის საკვებისა და ცხოველური წარმოშობის სურსათის დაბინძურების თავიდან აცილება, იმის გაცნობიერებით, რომ საფრთხის სრული აღმოფხვრა ხშირად შეუძლებელია.
30. წარმოების კარგი პრაქტიკის (GMP) და სადაც გამოიყენება HACCP-ზე დაფუძნებული მიდგომების ეფექტური დანერგვა უნდა უზრუნველყოფდეს მოცემული საკითხების გადაჭრას.

5.1 შენობა-ნაგებობები

31. შენობები და დანადგარები, რომლებიც გამოყენებულია ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების გადამუშავებაში, უნდა იყოს აშენებული ისე, რომ შესაძლებელი იყოს ადვილად ოპერირება, მოვლა და დასუფთავება და მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ცხოველის საკვების დაბინძურება. საწარმოში გადამუშავების პროცესის ნაკადურობა შემუშავებული უნდა იყოს ისე, რომ მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ცხოველის საკვების დაბინძურება.
32. ცხოველის საკვების წარმოებაში გამოყენებული წყალი უნდა აკმაყოფილებდეს ჰიგიენურ სტანდარტებს და იყოს ცხოველის გამოყენებისთვის შესაბამისი ხარისხის. წყლის შენახვისა თუ გატარებისთვის გამოყენებული ავზები, მილები და სხვა მოწყობილობები, დამზადებული უნდა იყოს სათანადო მასალით, რომელიც არ წარმოქმნის დაბინძურების სახიფათო დონეს.
33. ჩამდინარე წყლების, ნარჩენებისა და წვიმის წყლის განთავსება უნდა მოხდეს ისე, რომ თავიდან იქნას აცილებული დანადგარების, ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების დაბინძურება.

5.2 მიღება, შენახვა და ტრანსპორტირება

34. ქიმიური სასუქები, პესტიციდები და სხვა მასალები, რომლებიც არ არის გამიზნული ცხოველის საკვებში ან საკვებ ინგრედიენტებში გამოსაყენებლად, უნდა ინახებოდეს ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტებისგან განცალკევებით, რათა თავიდან იქნას აცილებული წარმოების შეცდომების ან ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების დაბინძურების ალბათობა.
35. ცხოველის გადამუშავებული საკვები და საკვები ინგრედიენტები უნდა ინახებოდეს ცხოველის დაუმუშავებელი საკვები ინგრედიენტებისგან განცალკევებით და გამოყენებული უნდა იყოს შესაბამისი შესაფუთი მასალები. ცხოველის საკვები და საკვები ინგრედიენტების მიღება, შენახვა და ტრანსპორტირება უნდა განხორციელდეს ისე, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს ნებისმიერი ჯვარედინი დაბინძურების შესაძლებლობა იმ დონემდე, რომელმაც შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს სურსათის უვნებლობაზე.
36. ცხოველის საკვებსა და საკვებ ინგრედიენტებში უნდა განხორციელდეს არასასურველი ნივთიერებების შემცველობის მონიტორინგი და კონტროლი.
37. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების მიწოდება და გამოყენება უნდა მოხდეს, რაც შეიძლება სწრაფად. ცხოველის ყველა საკვები და საკვები ინგრედიენტი უნდა ინახებოდეს და დაექვემდებაროს ტრანსპორტირებას ისე, რომ მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი მისი ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუარესებისა და დაბინძურების ალბათობა, ამასთან, შესაძლებელი იყოს ცხოველთა სამიზნე ჯგუფებისთვის სწორად შერჩეული საკვების მიწოდება.
38. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების ჰენდლინგის, შენახვისა და ტრანსპორტირების თითოეულ ეტაპზე ყურადღება უნდა მიექცეს ხარისხობრივი მახასიათებლების გაუარესებისა და გაფუჭების მინიმუმამდე შემცირებას. განსაკუთრებული სიფრთხილის ზომები უნდა იქნას მიღებული, რათა შეიზღუდოს სოკოსა და ბაქტერიის ზრდა ცხოველის ტენიან და ნახევრად ტენიან საკვებში. მინიმუმამდე უნდა შემცირდეს კონდენსაცია ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების მწარმოებელ და გადამამუშავებელ ობიექტებში. ცხოველის მშრალი საკვები და საკვები ინგრედიენტები უნდა იქნას შენახული მშრალი სახით სოკოსა და ბაქტერიების ზრდა-განვითარების შესაზღუდად.
39. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების ნარჩენები და სხვა მასალები, რომლებშიც არასასურველი ნივთიერებების შემცველობა აღემატება უსაფრთხო დონეს ან შეიცავს სხვა საფრთხეებს, არ უნდა იქნას გამოყენებული ცხოველის საკვებად, არამედ დაექვემდებაროს განკარგვას სათანადო წესით, მათ შორის, არსებობის შემთხვევაში, საკანონმდებლო მოთხოვნების დაცვით.

5.3 პერსონალის ტრენინგი

40. პერსონალი, რომელიც მონაწილეობს ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოებაში, შენახვასა და ჰენდლინგში, უნდა იყოს სათანადოდ დატრენინგებული და აცნობიერებდეს თავის როლსა და პასუხისმგებლობას სურსათის უვნებლობის დაცვაში.

5.4 სანიტარია და მავნებლების კონტროლი

41. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების გადამამუშავებელ საამქროში, შესანახ სათავსოში და მათ უშუალო გარემომცველ ტერიტორიაზე დაცული უნდა იყოს სისუფთავე და დანერგილი იყოს მავნებლების წინააღმდეგ ბრძოლის ეფექტური პროგრამები.

42. კონტეინერები და აღჭურვილობა, რომლებიც გამოიყენება წარმოების, გადამამუშავების, ტრანსპორტირების, შენახვის, გადატანის, ჰენდლინგისა და აწონვის ეტაპებზე, უნდა იყოს სუფთა. დასუფთავების პროგრამები უნდა იყოს ეფექტური და მინიმუმამდე ამცირებდეს სარეცხი და სადეზინფექციო საშუალებების ნარჩენების არსებობას.

43. ცხოველის მშრალ საკვებთან ან საკვებ ინგრედიენტებთან შეხებაში მყოფი მანქანა-დანადგარები სველი დასუფთავების ნებისმიერი პროცესის შემდეგ უნდა გაშრეს.

44. განსაკუთრებული სიფრთხილის ზომები უნდა იქნას მიღებული ცხოველის ტენიანი და ნახევრად ტენიანი საკვებისა და საკვები ინგრედიენტებისთვის გამოყენებული მანქანა-დანადგარების დასუფთავებისას სოკოებისა და ბაქტერიების ზრდა-განვითარების თავიდან ასაცილებლად.

5.5 აღჭურვილობის ფუნქციონირება და მოვლა

45. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოებაში გამოყენებული ყველა ასაწონი და მზომი მოწყობილობა გაზომვებისას უნდა შეესაბამებოდეს წონებისა და მოცულობების დიაპაზონს და რეგულარულად მოწმდებოდეს სიზუსტეზე.

46. ყველა შემრევი, რომელიც გამოიყენება ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოებაში, უნდა შეესაბამებოდეს ნარევის წონების ან მოცულობების დიაპაზონს და შეეძლოს შესაფერისი ერთგვაროვანი ნარევისა და ერთგვაროვანი განზავებების წარმოება და რეგულარულად უნდა ხდებოდეს მათი ფუნქციონირების ვერიფიკაცია.

47. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოებაში გამოყენებული ყველა სხვა აღჭურვილობა, უნდა შეესაბამებოდეს გადასამუშავებელი წონების ან მოცულობების დიაპაზონს და ხორციელდებოდეს მათი რეგულარული მონიტორინგი.

5.6 წარმოების კონტროლი

48. გამოყენებული უნდა იყოს წარმოების პროცედურები (მაგალითად, ინვენტარის საწყობიდან სამუშაო ზონაში გადატანის აღრიცხვა, პრიორეტიზაციის მიხედვით საწარმოო პროცესების დაჯგუფება საწარმოო პარტიებად და ფიზიკური

დასუფთავება), რათა თავიდან იქნას აცილებული ჯვარედინი დაბინძურება ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების პარტიებს შორის, რომლებიც შეიცავს შეზღუდულ ან სხვა პოტენციურად მავნე მასალებს (მაგალითად, ზოგიერთი ცხოველური წარმოშობის არასასურსათო დანიშნულების პროდუქტისაგან მიღებულ ცხოველის საკვებს, ვეტერინარულ პრეპარატს). ეს პროცედურები, ასევე, გამოყენებულ უნდა იქნას ჯვარედინი დაბინძურების შესამცირებლად ცხოველის სამკურნალო თუ არასამკურნალო და სხვა შეუთავსებელ საკვებს შორის. როდესაც მაღალია ჯვარედინი დაბინძურებასთან ასოცირებული სურსათის უვნებლობის რისკი და მოძრაობის აღრიცხვისა და დასუფთავების სათანადო მეთოდების გამოყენება მიჩნეულია არასაკმარისად, განხილულ უნდა იქნას სრულიად განცალკევებული წარმოების ხაზის, გადაცემის, შენახვისა და მიწოდების აღჭურვილობის გამოყენება.

49. პათოგენების კონტროლის პროცედურების, მაგალითად, ტემპერატურული დამუშავების ან რეგისტრირებული ქიმიკატების დამატების გამოყენება უნდა განხორციელდეს საჭიროებისამებრ და დაექვემდებაროს მონიტორინგს წარმოების პროცესის შესაბამის ეტაპებზე.

5.7 ბაზრიდან გამოთხოვა

50. ჩანაწერები და სხვა ინფორმაცია უნდა იწარმოებოდეს წინამდებარე კოდექსის 4.3 ქვეთავში მოცემული მითითებების შესაბამისად, რათა მოიცავდეს ინფორმაციას ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების იდენტურობისა და დისტრიბუციის შესახებ ისე, რომ შესაძლებელი იყოს ნებისმიერი იმ ცხოველის საკვების ან საკვები ინგრედიენტის სწრაფად ამოღება ბაზრიდან, რომელიც მიიჩნევა, მომხმარებელთა ჯანმრთელობისთვის საფრთხის შემცველად და იმ ცხოველების იდენტიფიცირება, რომელთაც მიიღეს აღნიშნული საკვები.

ნაწილი 6. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების ფერმაში წარმოება და გამოყენება

51. წინამდებარე თავი გვაწვდის მითითებებს ფერმებსა და აკვაკულტურაში ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების კულტივაციის, წარმოების, მართვისა და გამოყენების შესახებ.
52. წინამდებარე თავი გამოყენებულ უნდა იქნას ამ კოდექსის მე-4 და მე-5 თავებში აღწერილ მოთხოვნებთან ერთად.
53. ადამიანის მიერ მოხმარებისათვის განკუთვნილი სურსათის უვნებლობის უზრუნველსაყოფად სასოფლო-სამეურნეო კარგი პრაქტიკა¹² გამოყენებული უნდა იყოს ფერმერული მეურნეობის ყველა ეტაპზე, მათ შორის სამოვრებასა და მარცვლეული კულტურების თუ ფურაჟის წარმოებისას, რომლებიც გამოიყენება ცხოველის საკვების

¹² აღნიშნული განსაზღვრების შესახებ მიმდინარეობს გაიდლაინების შემუშავება FAO-ს მიერ.

ან საკვები ინგრედიენტების სახით სასურსათო დანიშნულების ცხოველებისათვის. აკვაკულტურისთვის, საჭიროების შემთხვევაში, გამოყენებული უნდა იყოს იგივე პრინციპები. ფერმაში ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების წარმოების უმეტეს ეტაპებზე საფრთხეს წარმოადგენს დაბინძურების სამი ტიპი, კერძოდ:

- ბიოლოგიური, მაგალითად, ბაქტერიები, სოკოები და სხვა მიკრობული პათოგენები;
- ქიმიური, მაგალითად, ვეტერინარული პრეპარატების, პესტიციდების, სასუქების ან სხვა სასოფლო-სამეურნეო ნივთიერებების ნარჩენები; და
- ფიზიკური, მაგალითად გატეხილი ნემსები, დანადგარები და სხვა უცხო მასალები.

6.1 ცხოველის საკვების პირველადი წარმოება

54. სასოფლო-სამეურნეო კარგი პრაქტიკის დაცვა რეკომენდებულია ბუნებრივ, გაუმჯობესებულ და კულტივირებულ საძოვრებზე, ასევე, სასურსათო დანიშნულების ცხოველებში საკვებად ან საკვებ ინგრედიენტებად განკუთვნილი ფურაჟისა და მარცვლეული კულტურების წარმოებისას. სასოფლო-სამეურნეო კარგი პრაქტიკის სტანდარტების შესრულება მინიმუმამდე შეამცირებს სასურსათო ჯაჭვში ბიოლოგიური, ქიმიური და ფიზიკური დამაბინძურებლების მოხვედრის რისკს. თუ მოსავლის აღების შემდეგ მარცვლეული კულტურების ნარჩენები და ნაწვერალი გამოიყენება საძოვრად, ან სხვაგვარად ხვდება სასურსათო ჯაჭვში, ისინიც უნდა ჩაითვალოს ცხოველის საკვებად. პირუტყვის უმეტესი ნაწილი საკვებად მოიხმარს თავისი ქვეშაფენის გარკვეულ ნაწილს. კულტურები, რომლებიც გამოიყენება ქვეშაფენის მასალად, მათ შორის ნამჯა ან ხის ნახერხი, უნდა იმართოს ისევე, როგორც ცხოველის საკვები ინგრედიენტები. გამოყენებული უნდა იყოს საძოვრის მართვის კარგი პრაქტიკა, მაგალითად, ცხოველთა ჯგუფებს შორის ჯვარედინი დაბინძურების შესამცირებლად როტაციული მოვება და წუნწუხის მართვა.

6.1.1 ადგილმდებარეობის შერჩევა

55. ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების საწარმოებლად გამოყენებული მიწის ნაკვეთები არ უნდა იყოს განთავსებული ინდუსტრიულ საქმიანობასთან ახლოს, სადაც ჰაერიდან, მიწისქვეშა წყლებიდან ან მომიჯნავე მიწის ნაკვეთის ჩამონადენიდან საწარმოო დამაბინძურებლები შესაძლოა მოხვდეს ცხოველური წარმოშობის სურსათის წარმოებაში და წარმოადგენდეს რისკს სურსათის უვნებლობისათვის. დამაბინძურებლების შემცველობა მოსაზღვრე მიწისა და სარწყავი წყლების ჩამონადენებში უნდა იყოს იმ დონეზე ქვემოთ, რომელიც წარმოადგენს რისკს სურსათის უვნებლობისათვის.

6.1.2 სასუქები

56. მცენარეული კულტურების ან საძოვრების ნაკელით განოყიერებისას, უნდა არსებობდეს და დაცული იყოს სათანადო ჰენდლინგისა და შენახვის სისტემა, რათა მინიმუმამდე შემცირდეს გარემოს დაბინძურება, რომელმაც შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა იქონიოს ცხოველური წარმოშობის სურსათის უვნებლობაზე. დაცული უნდა იყოს შესაბამისი დროის ინტერვალის ნაკელის შეტანასა და მოვებას ან ფურაჟის მოპოვებას (სილოსისა და თივის დამზადება) შორის, რათა შესაბამისად წარიმართოს

ნაკელის დაშლის პროცესი და მინიმუმამდე შემცირდეს დაბინძურება.

57. ნაკელი, კომპოსტი და მცენარის სხვა საკვები ნივთიერებები სათანადოდ უნდა იქნას გამოყენებული ცხოველური წარმოშობის სურსათში ბიოლოგიური, ქიმიური და ფიზიკური დაბინძურების მინიმუმამდე დასაყვანად, რამაც შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს სურსათის უვნებლობაზე.
58. ქიმიური სასუქების ჰენდლინგი, შენახვა და გამოყენება უნდა მოხდეს ისე, რომ უარყოფითი ზეგავლენა არ იქონიოს ცხოველური წარმოშობის სურსათის უვნებლობაზე.

6.1.3 პესტიციდები და სხვა აგროქიმიკატები

59. პესტიციდები და სხვა აგროქიმიკატები მიღებული უნდა იქნას უსაფრთხო წყაროებიდან. მარეგულირებელი სისტემის არსებობის შემთხვევაში, ნებისმიერი გამოყენებული ქიმიკატი უნდა აკმაყოფილებდეს ამ სისტემის მოთხოვნებს.
60. პესტიციდები უნდა ინახებოდეს მწარმოებლების ინსტრუქციების დაცვით და გამოყენებოდეს პესტიციდების გამოყენების (GAP)¹³ სასოფლო-სამეურნეო კარგი პრაქტიკის შესაბამისად. მნიშვნელოვანია, რომ ფერმერებმა ყურადღებით დაიცვან მწარმოებლის ინსტრუქციები ყველა აგროქიმიკატის გამოყენებისას.
61. პესტიციდებისა და სხვა აგროქიმიკატების განკარგვა უნდა განხორციელდეს პასუხისმგებლობით, ისე, რომ არ მოხდეს წყლის, ნიადაგის, ცხოველის საკვების ან საკვები ინგრედიენტის დაბინძურება, რაც, თავის მხრივ, შესაძლოა გახდეს ცხოველური წარმოშობის სურსათის დაბინძურების წყარო, რომელიც შესაძლოა უარყოფითად აისახოს სურსათის უვნებლობაზე.

6.2 ფერმაში ცხოველის საკვების წარმოება

6.2.1 ცხოველის საკვები ინგრედიენტები

62. ფერმაში ცხოველის საკვების მწარმოებელმა უნდა დაიცვას წინამდებარე კოდექსის 4.1 ქვეპუნქტით განსაზღვრული გაიდლაინები ცხოველის საკვები ინგრედიენტების ფერმის გარეთ მოპოვებისას.
63. ფერმაში წარმოებული ცხოველის საკვები ინგრედიენტები უნდა შეესაბამებოდეს ფერმის გარედან მოწოდებული ცხოველის საკვები ინგრედიენტებისთვის დადგენილ მოთხოვნებს. მაგალითად, დასათესად დამუშავებული თესლი არ უნდა იქნას გამოყენებული ცხოველის საკვებად.

6.2.2 შერევა

64. ცხოველის საკვების ფერმაში მწარმოებელმა უნდა დაიცვას წინამდებარე კოდექსის მე-5 თავში წარმოდგენილი გაიდლაინები. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა

¹³ იხილეთ კოდექს ალიმენტარიუსისთვის განკუთვნილი ტერმინთა განმარტებები (კოდექს ალიმენტარიუსის კომისიის პროცედურული სახელმძღვანელო)

გამახვილდეს წინამდებარე კოდექსის 5.6 ქვეპუნქტზე.

65. კერძოდ, ცხოველის საკვების შერევა უნდა მოხდეს ისე, რომ მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ცხოველის საკვებს ან საკვებ ინგრედიენტებს შორის ჯვარედინი დაბინძურების შესაძლებლობა, რამაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ცხოველის საკვების ან საკვების ინგრედიენტების უვნებლობაზე ან ლოდინის პერიოდზე.

6.2.3 მონიტორინგის ჩანაწერები

66. საკვებისმიერი დაბინძურების ან დაავადების შემთხვევების მოკვლევის ხელშეწყობისთვის ცხოველის საკვების ფერმაში მწარმოებლის მიერ უნდა იწარმოებოდეს ცხოველის საკვების წარმოების პროცედურების შესახებ ჩანაწერები.
67. ფერმაში შეტანილი ცხოველის საკვები ინგრედიენტების, მათი მიღების თარიღებისა და წარმოებული ცხოველის საკვების პარტიის ნომრის შესახებ უნდა იწარმოებოდეს ჩანაწერები, წინამდებარე კოდექსის 4.3 ქვეპუნქტით განსაზღვრულ სხვა შესაბამის ჩანაწერებთან ერთად.

6.3 ცხოველის კვების კარგი პრაქტიკა

68. ცხოველის კვების კარგი პრაქტიკა მოიცავს პრაქტიკებს, რომლებიც ხელს უწყობს ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების სათანადო გამოყენებას ფერმაში, მომხმარებლისთვის ცხოველური წარმოშობის სურსათთან ასოცირებული ბიოლოგიური, ქიმიური და ფიზიკური რისკების მინიმუმამდე შემცირებით.

6.3.1 წყალი

69. სასმელი ან აკვაკულტურისთვის გამოყენებული წყალი უნდა იყოს ცხოველებისთვის შესაბამისი ხარისხის. იქ, სადაც არსებობს ვარაუდის საფუძველი ცხოველების წყლის მეშვეობით დაბინძურების, საფრთხის შეფასებისა და მინიმუმამდე შემცირების მიზნით მიღებულ უნდა იქნას შესაბამისი ზომები.

6.3.2 სამოვრებზე მოვება

70. სამოვრებზე და სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე მოვების მართვა უნდა გახორციელდეს ისე, რომ მინიმუმამდე იქნეს დაყვანილი ცხოველური წარმოშობის სურსათში თავიდან აცილებადი დაბინძურება სურსათის უვნებლობასთან დაკავშირებული ბიოლოგიური, ქიმიური და ფიზიკური საფრთხეებით.
71. პირუტყვის სამოვარზე გაშვებამდე, მარცვლეულ კულტურებზე, კულტურების ნარჩენებსა და მოვების როტაციებს შორის, საჭიროების შემთხვევაში, დაცული უნდა იქნეს შესაბამისი ვადა, ნაკელთან დაკავშირებული ბიოლოგიური ჯვარედინი დაბინძურების მინიმუმამდე შემცირებისთვის.
72. აგროქიმიკატების გამოყენებისას ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს, სავალდებულო ლოდინის პერიოდის დაცვა.

6.3.3 ცხოველთა კვება

73. მნიშვნელოვანია ცხოველთა შესაბამის ჯგუფებს სწორად ეძლეოდეს საკვები და დაცული იყოს გამოყენებასთან დაკავშირებული მითითებები. ცხოველის კვების დროს მინიმუმამდე უნდა შემცირდეს დაბინძურების ალბათობა. ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რითი და როდის ხდება ცხოველების გამოკვება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს სურსათის უვნებლობის რისკების მართვა.
74. ცხოველები, რომლებიც იღებენ ცხოველის სამკურნალო საკვებს, ექვემდებარება იდენტიფიცირებას და სათანადო მართვას შესაბამისი ლოდინის პერიოდის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) განმავლობაში და უნდა იწარმოებოდეს ამ პროცედურების შესახებ ჩანაწერები. დაცული უნდა იყოს პროცედურები, რათა ცხოველის სამკურნალო საკვების ტრანსპორტირება მოხდეს სწორ ლოკაციაზე და მიეწოდოს იმ ცხოველებს, რომლებიც საჭიროებენ მკურნალობას. ცხოველის სამკურნალო საკვების მიწოდებისა და დისტრიბუციისთვის გამოყენებული სატრანსპორტო საშუალებები და კვებისთვის გამოყენებული აღჭურვილობა უნდა დასუფთავდეს გამოყენების შემდეგ, თუ ეს სატრანსპორტო საშუალება შემდგომ სხვა სამკურნალო საკვების, არასამკურნალო საკვების ან საკვები ინგრედიენტის ტრანსპორტირებისათვის გამოიყენება.

6.4 ბაგური შენახვა და ინტენსიური კვების განყოფილება

75. მეცხოველეობის განყოფილება (Animal Production Unit) განთავსებული უნდა იყოს ისეთ ადგილზე, რომელიც არ გამოიწვევს სურსათის უვნებლობის თვალსაზრისით რისკის შემცველი ცხოველური წარმოშობის სურსათის წარმოებას. ყურადღება უნდა მიექცეს თავიდან იქნას არიდებული ცხოველების წვდომა დაბინძურებულ ნიადგთან და ობიექტებთან ტოქსიკურობის პოტენციური წყაროებით.

6.4.1 ჰიგიენა

76. მეცხოველეობის განყოფილება უნდა იყოს შექმნილი ისე, რომ შესაძლებელი იყოს მისი ადეკვატური დასუფთავება. მეცხოველეობის განყოფილება და კვებისთვის განკუთვნილი აღჭურვილობა რეგულარულად, საფუძვლიანად უნდა დასუფთავდეს სურსათის უვნებლობაზე მოქმედი პოტენციური საფრთხეების თავიდან ასაცილებლად. ინსტრუქციის შესაბამისად გამოყენებული ქიმიკატები უნდა იყოს ცხოველის საკვების წარმოებაში გამოყენებული აღჭურვილობის დასუფთავებისა და სანიტარიული დამუშავებისათვის შესაბამისი. აღნიშნული პროდუქტები უნდა იყოს სათანადოდ ეტიკეტირებული და ინახებოდეს საკვების წარმოების, შენახვისა და გამოსაკვები ადგილებიდან მოშორებით.
77. მეცხოველეობის განყოფილებაში უნდა იყოს მავნებლების კონტროლის სისტემა, რათა გაკონტროლდეს მავნებლების შეჭრა და მინიმუმამდე შემცირდეს სურსათის უვნებლობაზე მოქმედი პოტენციური საფრთხეები.
78. მეცხოველეობის განყოფილებაში მომუშავე ოპერატორებმა და თანამშრომლებმა უნდა დაიცვან ჰიგიენის სათანადო მოთხოვნები, რათა მინიმუმამდე შემცირდეს სურსათის უვნებლობის პოტენციური, ცხოველის საკვებთან დაკავშირებული საფრთხეები.

6.5 აკვაკულტურა¹⁴

79. აკვაკულტურა მოიცავს თევზის, მოლუსკების, კიბოსნაირების, თავფეხიანებისა და სხვა სახეობების ფართო სპექტრს. აკვაკულტურის კომპლექსურობა აისახება კულტივირების მეთოდების ფართო სპექტრში, რომელიც შეიძლება მოიცავდეს როგორც უზარმაზარ გალიებს ღია ზღვებში, ასევე კულტივირებას მცირე, მტკნარ ტბორებაში. მრავალფეროვნება შემდგომში აისახება განვითარების სხვადასხვა ეტაპებზე ლარვებიდან ზრდასრულობამდე, რაც მოითხოვს ცხოველის სხვადასხვა საკვებს და კულტივირების სხვადასხვა მეთოდს. კვებისადმი მიდგომები ვარირებს წყალში მხოლოდ ბუნებრივად არსებული საკვები ნივთიერებების მიღებიდან დაწყებული, სამეცნიერო მიღწევების შესაბამისად და ფორმულირებული კომბინირებული საკვებისა და მაღალტექნოლოგიური დანადგარების გამოყენებამდე.
80. სურსათის უვნებლობის უზრუნველყოფის მიზნით დაბინძურების ალბათობის მინიმუმამდე შესამცირებლად გატარებულ უნდა იქნას აუცილებელი სიფრთხილის ზომები კულტივირების მეთოდებთან, კულტივირების ადგილებთან, ტექნოლოგიებთან, მასალებსა და ცხოველის საკვებთან დაკავშირებით სურსათში არსებული საფრთხეების შესამცირებლად.

ნაწილი 7. ნიმუშის აღებისა და გამოკვლევის მეთოდები

7.1. ნიმუშის აღება

81. ნიმუშის აღების პროტოკოლები უნდა აკმაყოფილებდეს მეცნიერულად დადასტურებულ პრინციპებსა და პროცედურებს.

7.2. გამოკვლევა

82. გამოყენებულ უნდა იქნას ლაბორატორიული მეთოდები, რომლებიც შემუშავებული და ვალიდირებულია მეცნიერულად დადასტურებული პრინციპებისა და პროცედურების მეშვეობით¹⁵. მეთოდების შერჩევასა და ყურადღება უნდა მიექცეს პრაქტიკულობას და უპირატესობა მიენიჭოს იმ მეთოდებს, რომლებიც საიმედო და შესაფერისია რუტინული გამოყენებისათვის. ლაბორატორიებმა, რომლებიც ატარებენ ცხოველის საკვებისა და საკვები ინგრედიენტების რუტინულ გამოკვლევებს, უნდა უზრუნველყონ თითოეული გამოყენებული მეთოდის ანალიტიკური კომპეტენტურობა და აწარმოონ შესაბამისი დოკუმენტაცია¹⁶.

¹⁴ დამატებითი ინფორმაციისათვის აკვაკულტურის მწარმოებლებმა უნდა განიხილონ თევზისა და თევზის პროდუქტების პრაქტიკის კოდექსის შესაბამისი ნაწილები (CAC / RCP 52-2003).

¹⁵ კრიტერიუმების მიდგომის გამოყენებით გამოკვლევის მეთოდების შერჩევის ზოგადი კრიტერიუმები (კოდექს ალიმენტარიუსის კომისიის პროცედურული სახელმძღვანელო).

¹⁶ მაგალითად, ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემების მეშვეობით, როგორცაა ISO 17025.

This work was originally published by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) in English as “*CODE OF PRACTICE ON GOOD ANIMAL FEEDING*”. This Georgian translation was arranged by Land O'Lakes – Venture 37 with funding provided by the United States Department of Agriculture (USDA). In the event of discrepancies, the original language will govern.

ეს ნაშრომი თავდაპირველად გამოქვეყნდა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) მიერ ინგლისურად, როგორც „ცხოველის კვების კარგი პრაქტიკის კოდექსი“. ეს ქართული თარგმანი მოაწყო Land O'Lakes – Venture 37-მა ამერიკის შეერთებული შტატების სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის (USDA) დაფინანსებით. შეუსაბამოებების შემთხვევაში უპირატესობა ენიჭება ორიგინალს.